

<http://itthon.transindex.ro/?cikk=12044>

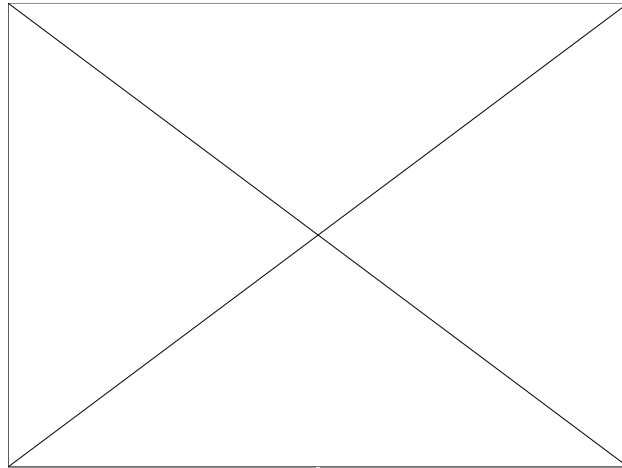
Rácz Tímea

TUSVÁNYOS 2010

A nyelvi jogok, mint szűzleányalom

Hiba nemzetközi direktívákra várni, az egyéni kezdeményezéseken áll vagy múlik minden.

HIRDETÉS

A kerekasztal-beszélgetésen a nyelvi jog fogalma más-más értelmet nyert az egyes hozzászólók felfogásában: egyrészt azok az érvényes jogszabályok, amelyek által az állam a hivatalos nyelv státusát erősíti, illetve a kisebbségek nyelvhasználatot szabályozza; másrészt emberi, alapvető jog, amely minden területen hozzáférhető kellene, hogy legyen.

Hogy mi az a minimum, amit egy közösség jogként igényel? Nem lehet egységesíteni: különféle történeti példák mást és mást erősítenek meg: a francia nyelvegységesítés idején a magánéletben is szabályozták a dialektus használatát, míg most a horvát-román kettős állampolgárok anyanyelvű oktatást igényelnek.

A felvidéki helyzet több kérdés esetén is fókuszba került, egyrészt annak kapcsán, hogy büntetendő-e az anyanyelvhasználat hivatalos fórumokon. **Cúth Csaba**, a komáromi *Anyanyelvünkért Polgári Társulás* elnöke elmondta, ez a korlátozás csak jogi személyekre érvényes, és soha egyetlen szankciót sem szabtak ki; ebből is kitűnik hogy a törvény célja csupán a megfélemlítés.

A szlovák nyelv védelmében született nyelvtörvény nyelvészi szemmel amúgy sem létjogosult, egy államnyelv soha nem

kellene védelemre szoruljon, ez a kihalás szélén álló nyelvekre lenne csak érvényes. A nyelvi kérdésnél tágabb szlovák-magyar konfliktussal kapcsolatban pedig kifejtette, hogy némely kérdés szlovák körben olyan „szent tehén-státust” nyert – például a révkomáromi Cirill és Metód-szobor elpolitizált kérdése, vagy a szitokszónak számító magyar autonómia – amelyek hallatán a szlovák nép hihetetlen egységet képes alkotni, mindenki mással szemben.

Azt is gyakran fel szokás hozni, hogy a kisebbségek nem élnek nyelvhasználati jogaikkal. Ezt a kérdést szintén többféleképpen közelítették meg; egyrészt tesztelni lehet, mit is fed az, hogy nem élnek a jogokkal vagy nincs erre lehetőségük.

Szigeti Enikő, a CEMO igazgatója kiemelte, hogy a szervezet folyamatosan anyanyelven levelezik a közhivatalokkal, a törvényekre hivatkozva, "szoktatásképpen". Cúth Csaba szerint az „úgyis tudok szlovákul/románul”- mentalitásnak kellene megváltoznia, a beszélő merjen élni a jogaival.

Ezzel szemben **Ferencz Csaba**, a *Székely Nemzeti Tanács* alelnöke úgy vélte, nem szabad hibáztatni az állampolgárt, ha az ügyintézés gyorsaságának reményében mégis románul intézi az ügyeit. Sokkal inkább az a probléma, hogy a nyelvhasználati lehetőségek ellenére hivatalos státust csak az államnyelven megfogalmazott dokumentum kaphat.

Papp Kincses Emese egyetemi tanár kutatásából pedig kiderült, a jogi szférában szinte egyáltalán nincs jelen a kétnyelvűség; a bírók, ügyészek csak románul bonyolítják a pereket.

A civil szféra fontosságára, az egyéni kezdeményezések és az apró sikerek szerepére hívta fel a figyelmet **Batizán Emese**, a CEMO ügyvezetője. Egyik ilyen siker például a kétnyelvű személyek számára fenntartott munkahely a Megyei Tanácsnál.

Az egyéni kezdeményezések fontosságát **Horváth István**, a BBTE tanára pedig úgy fogalmazta meg: szűzleányálom a fehér lovon érkező hercegről az, hogy az EU vagy nemzetközi szintű direktívák védik majd az egyes országok kisebbségi nyelvi jogait.